

NAROPNO POZORIŠTE TUZLA

SEZONA 2017/18

PREŠERNOV GLEPALIŠČE KRAJ

NEPA R. BRIC

ZRNO SOLI

IN SRETAN ROPENJAN, MARINA! / ali VSE NAJBOLJŠE, MARINA!

REŽIJA: NEPA R. BRIC

NARODNO POZORIŠTE TUZLA
osnovano je kao državna institucija kulture 1949. godine.
Pozorišna tradicija Bosne kao i ovog grada mnogo je starija i
seže daleko u prošlost.

U Tuzli je osnovano "Prvo bosanskohercegovačko
pozorište" 1898. godine i sarajevsko Narodno pozorište koje je osnovano
1920. godine, započelo je svoj rad u Tuzli.

Direktor
MIRZA ĆATIBUŠIĆ

Rukovodilac službe tehnike
MENES MUŠIĆ

JAVNI ZAVOD PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Direktorica:
Mirjam Drnovšček

Člani Sveta PG Kranj:
mag. Igor Berginc, Joško Koporec, Alenka Primožič, Peter Šalamon, Drago
Štefe

Člani Strokovnega sveta:
Alenka Bole Vrabec (predsednica), Alen Jelen,
Darja Reichman, Marko Sosič, Borut Veselko

narodno
pozorište
tuzla

sezona 2017/18

prešernovo
gledališče
kranj

NEPA R. BRIC
ZRNO SOLI
ili SRETAN ROĐENDAN, MARINA! / ali VSE NAJBOLJŠE, MARINA!
REŽIJA: NEPA R. BRIC

Scenografija: Siniša Udovičić
Muzika/glasba: Damir Avdić
Video: Pila Rusjan

Glumci:
Remira Osmanović - *Marina*
Midhad Kušljugić - *Adem, njen brat*
Edis Žilić - *Hajrudin*
Peter Musevski - *Ibro*
Aljoša Ternovšek - *Marjan, stanodavac/stanodajalec*
Damir Avdić - *Samir, prijatelj*

Inspicijent: Dragan Krstić
Asistent i sufler/asistentka in šepetalka: Renata Omić

Premijera: 19. novembra 2017. godine - Tuzla
Premijera Kranj - 27. mart 2018. godine

Ton i/in video: Denis Hadžić
Svjetlo/luč: Zijad Sejdinović
Garderoba: Halema Sadiković
Rekvizita: Mevlija Kasumović
Stolarski radovi: Džemal Hrnjić
Bravarski radovi: Čazim Mandžić
Majstor scene/odrski majstor: Fahrudin Mustačević
Dekorateri/odrski delatnici: Almir Salihović
Huso Terzić, Senaid Subašić

Filmska ekipa:

Režija: Pila Rusjan in Neda R. Bric
Asistent režije, scenograf: Aydin Huzejrović
Direktor fotografije: Janez Štucin
Mojster tona: Boštjan Kačičnik
Ostrilec slike: Dejan Štefančič
Maska: Matej Pajntar
Garderoba: Bojana Fornazarič
Rekviziti: Ciril Roblek, Aydin Huzejrović
Elektrika: Igor Berginc

Zahvale:

Mestna občina Kranj, Bar Sonja, Lea Aymard,
Rok Ponikvar

O PREDSTAVI

U drami se govore oba jezika, slovenski i bosanski, priča je isprepletena i dešava se u jednom danu, dijelom u Sloveniji (slovenska priča je snimljena na filmu) i u Bosni (radnja se odvija na pozornici). Pratimo sudbinu šest aktera, a prije svega sudbinu nesretnog para, razdvojenog sudbonosnim događajima iz naše bliske prošlosti: strahotama rata, koji se u svom najkrvavijem obliku desio upravo u Bosni i Hercegovini. Na drugoj strani problem podjele jugoslovenske zaostavštine – u Bosni prije svega problem »Ljubljanske banke« i drugih firmi, a u Sloveniji afera "izbrisani", koja je pogodila ljude sa korijenima iz južnih republika bivše države. Sve to i danas utiče na odnose među državama i na živote njihovih stanovnika.

U drami, koja se dešava pred nama, pratimo priču Marine i Ibre, para, koji je rastavljen; Marina danas živi sa bratom Ademom u Bosni, Ibro u Sloveniji, sam. U predvečerje Marininog rođendana, u posjetu dolazi Hajrudin, sin Ademovog u ratu pognulog prijatelja, kojeg su Marina i Adem, kao siroče, uzeli i primili kao svoga. Hajrudin, dolazi u posjetu prvi puta od kada se, prije dvanaest godina preselio u Švedsku. Zapleten odnos brata i sestre donosi velika očekivanja i sreću ponovnog susreta ali umjesto slavlja pred njima se odmotava prošlost i otvaraju pitanja koja zauvijek promijene njihove odnose. Za to vrijeme Ibro se prvi puta poslije više od dvadeset godina spremna na put u Bosnu, u nadi da će naći Marinu. U susretima sa Marjanom, vlasnikom stana, i starim prijateljem Samirom, otkrivamo dijelove Ibrine priče: prekid veze sa Marinom, za koju se svo vrijeme pita gdje je i zašto je prekinula svaki kontakt s njim, a prije svega Ibrino "brisanje" koje ga je koštalo života dostojnog čovjeka i dugi put do slovenačkog državljanstva, koje mu sada konačno pruža mogućnost da mirno ode iz države i potraži odgovore na pitanja koja ga muče.

O VSEBINI:

V drami se govorita oba jezika, slovenski in bosanski, zgodba pa se prepleta in zgodi v enem dnevu, delno v Sloveniji (ta je posnetna na filmu), delno v Bosni (ta se odvija na odrui). Razkrijejo se usode šestih akterjev, predvsem nesrečnega para, ki so ga ločili usodni dogodki naše polpretekle zgodovine: strahotna bratomorna vojna, ki se je najhuje razbesnela prav na bosanskem ozemlju in nad tamkajšnjim narodnostno mešanim življem, na drugi strani pa zapleti ob delitvi jugoslovanske dediščine – v Bosni zlasti ob problemu Ljubljanske banke in drugih podjetij, v Sloveniji pa ob aferi izbrisanih, ki je prizadela ljudi z neslovenskimi koreninami. Vse to še danes vpliva na odnose med državama in na življenje njunih prebivalcev.

V drami, ki se dogaja danes, spremljamo zgodbo Marine in Ibra, para, ki ga je ločila vojna; Marina danes z bratom Ademom živi v Bosni, Ibro pa je sam ostal v Sloveniji. Na predvečer Marininega rojstnega dne pride na obisk Hajrudin, sin Ademovega v vojni umrlega tovariša, ki sta ga Marina in Adem kot siroto vzela za svojega. Hajrudin, ki se vrne prvič, odkar se je pred dvanajstimi leti preselil na Švedsko, prinese v zapleten bratsko-sestrski odnos veliko pričakovanje in veselje zaradi vnovičnega snidenja, vendar se namesto praznovanja začnejo odpirati usodna vprašanja iz preteklosti, ki za vedno spremenijo njihove odnose.

Medtem se Ibro iz Slovenije prvič po več kot dvajsetih letih odpravi v Bosno, da bi poiskal Marino. V srečanju s stanodajalcem Marjanom in prijateljem Samirjem se razkrivajo delčki njegove zgodbe: ločitev od Marine, za katero se vsa ta leta sprašuje, kje je in zakaj je prekinila vsakršen stik z njim, predvsem pa njegov »izbris«, ki ga je oropal človeka vrednega življenja, ter dolga pot do slovenskega državljanstva, ki mu zdaj končno omogoča, da lahko varno zapusti državo in poišče odgovore na svoja vprašanja.

Foto Žiga Koritnik

O AUTORICI I REŽISERKI:

Neda Rusjan Bric (rođena 1967 u Sloveniji) je diplomirana dramska glumica, magistrica pozorišne režije i autorica više dramskih dijela. U svojim djelima se posvećuje temama koje se tiču istorijskih okolnosti. U predstavama upotrebljava video, kao izraz scenografije i film, kao nosioca priče, koja se prepiće sa pričom na pozornici. Često sudjeluje u višejezičnim produkcijama sa glumcima koji dolaze iz različitih govornih područja (većinom slovensko-italijansko-njemačkih) a, ovom predstavom prvi puta sudjeluje sa bosanskohercegovačkim pozorištem. Bavi se i režijom događaja istorijskog značaja, autorica je više državnih proslava, predaje scenaristiku na Akademiji umjetnosti Univerziteta u Novoj Gorici i stalna je članica ansambla Slovenskega mladinskega gledališča u Ljubljani.

O AVTORICI IN REŽISERKI:

Neda Rusjan Bric (rojena 1967 v Sloveniji) je diplomirana dramska igralka, magistrica gledališke režije in avtorica več dramskih del. V njih se večinoma posveča temam, ki se naslanjajo na zgodovinska dejstva, v predstavah pa uporablja video – kot izrazno sredstvo za scenografijo in film, kot nosilec zgodbe, ki se prepleta s tisto na odru. Pogosto deluje v večjezičnih koprodukcijah z igralci z različnih govornih območij (večinoma slovensko-italijansko-nemških), tokrat pa prvič sodeluje z bosanskim gledališčem. Posveča se tudi režiji slovesnosti ob dogodkih zgodovinskega pomena, je avtorica več državnih proslav, predava scenaristiko na Akademiji umetnosti Univerze v Novi Gorici in je stalna članica igralskega ansambla Slovenskega mladinskega gledališča v Ljubljani.

O VJEĆNOM PITANJU: OSTATI ILI OTIĆI?

Marina: »Eh, Hajrudine, uvijek je naše najbolje. Ali šta je danas naše? Ti i ja nismo više niotkud. Koja je ironija ovoj život; pred Drugi svjetski rat, moj djed je bježao od fašista iz Pirana u Bosnu, pedeset godina kasnije, mi smo morali bježati nazad. I gdje je sad moj dom? Kakav je smisao svega ovoga?«

»**Zrno soli ili Sretan rođendan, Marina!**« je drama o odlascima, o sudbinama ljudi, koji iz želje za boljim životom napuštaju svoje domove – vraćaju se, vole i mrze, žive i umiru. Ovo je priča o vječnom pitanju: "Ostati ili otići?" i o zauvijek izgubljenim i prokockanim šansama na tom putu.

U tekstu, koji je nastao na poziv Tuzlanskog narodnog pozorišta, prepliću se dva svijeta, historijski povezana, slovenski i bosanski – bili su dio iste države, Jugoslavije, a još prije dio Austro-Ugarskog carstva. Danas su to samostalne države. Zbog migracijske dinamike, koja se vremenom mijenjala, nekada su Slovenci tražili sklonište i posao u Bosni, a nekada obratno. Danas u obje države živi veliki broj stanovnika i jedne i druge narodnosti. Pojam "Bosanac" je

u Sloveniji pun stereotipa o nekvalifikovanoj radnoj snazi, koja je došla u Sloveniju "trbuhom za kruhom", ali i u Bosni se može naći na dosta Slovenaca i njihovih potomaka, koji su tu došli iz istog razloga – zbog posla. Položaj Slovenaca je možda bio nešto bolji. Slovenija je u očima Jugoslovena važila za naprednu republiku, nešto poput Švicarske među jugoslovenskim republikama, ali to ne mijenja činjenicu, da su i jedni i drugi na kraju imigranti u potrazi za boljim životom.

Naslov, »Zrno soli«, koji se na oba jezika piše i razumije na isti način, asocira na značenje imena Tuzla. "Tuz" na turskom jeziku znači so i istovremeno podsjeća na znanu izreku "Cum grano salis" – što znači, da sve treba pogledati sa distance, izdaleka, da bi se vidjelo ono što je blizu. U isto vrijeme so je prastara supstanca bez koje bi život bio nemoguć. Za stanovnike bosanskih i slovenskih korijena, još od slovenskog Martina Krpana, koji je švercao morsku so, pa sve do tuzlanskih rudnika soli, koji su postojali još u rimsko doba, so znači život.

Neda R. Bric

O VEČNEM VPRAŠANJU: NAJ OSTANEM ALI GREM?

Marina: Eh, Hajrudin, vedno je najboljše tisto, kar je naše. Ampak kaj je danes naše? Ti in jaz nisva več od nikoder. Poglej, kakšna ironija je to življenje: pred drugo vojno je moj ded bežal pred fašisti iz Pirana v Bosno, petdeset let kasneje smo mi morali bežat nazaj. In kje sem zdaj jaz doma? Kakšen je smisel vsega tega?

“*Zrno soli ali Vse najboljše, Marina!*” je drama o odhajanjih, o usodah ljudi, ki v želji po boljšem jutri zapuščajo svoje dežele, hrepenijo, se vračajo, ljubijo in sovražijo, živijo in umirajo – o večnem vprašanju, naj ostanem ali grem, in o za vedno zamujenih, izgubljenih priložnostih na tej poti.

V besedilu, ki je nastalo na povabilo Narodnega gledališča Tuzla, se prepletata dva svetova, slovenski in bosanski, ki ju druži precej zgodovinskih povezav: včasih sta bila del skupne države Jugoslavije, še prej Avstro-Ogrskega cesarstva, danes pa sta samostojni državi. Zaradi migracij in njihove dinamike, ki se je skozi čas spremenjala – enkrat so namreč Slovenci iskali zavetje in kruh v Bosni, drugič pa nasprotno – danes v obeh državah živi veliko prebivalcev narodnosti iz druge države. S pojmom »Bosanec« je v Sloveniji povezanih vse polno stereotipov in

navadno pomeni nižje kvalificiranega delavca, ki je v Slovenijo prišel s trebuhom za kruhom; po drug strani pa je tudi v Bosni najti veliko Slovencev (in njihovih potomcev), ki so tja prihajali v različnih časovnih obdobjih, večinoma iz istega razloga – zaradi dela. Položaj Slovencev je bil morebiti malce boljši, saj je Slovenija v očeh Jugoslovanov veljala za naprednejšo deželo, za nekakšno Švico med jugoslovanskimi republikami, vendar to ne spremeni dejstva, da so oboji navsezadnje migranti, iskalci boljšega življenja.

Naslov Zrno soli, ki ga v obeh jezikih napišemo in razumemo enako, asocira na pomen imena Tuzla, saj tuz v turščini pomeni sol, in hkrati opominja na znani rek Cum grano salis, ki nas opominja, da je do vsega treba zavzeti določeno distanco, na vse pogledati od daleč, da lahko vidimo, kar je blizu, hkrati pa je sol pradavna in večna substanca, brez katere življenje na Zemlji ni mogoče. Od slovenskega Martina Krpana, ki je morsko sol ilegalno tovoril čez meje, do rudnikov soli v Tuzli, ki že od predrimskih časov za tamkajšnje prebivalce, bosanskih in slovenskih korenin, pomenijo preživetje.

Neda R. Bric

Damir Avdić - Graha

Damir Avdić (Tuzla, 1964) je objavio romane: Na krvi ćuprija (2005), Enter Džehenem (2009), Tiket za revoluciju (2012), Ne želim da pobjedim (2014) i zbirku poezije Kuda sestro. Samostalno je objavio sedam albuma: Od trnja i žaoka (2004), Mrtvi su mrtvi (2008), Život je raj (2010), Mein kapital (2012), Human Reich (2013), Manjina (2015) i Amerika (2017), čiji sastavni dio čini roman Rodeo.

Osnivač je benda Rupa u zidu s kojim je snimio pet albuma: Samo hladno (1991), Budi samo na distanci (1994), Love Me My Darling (1995), Laku noć pacijenti (1996) i Kora (1999). Autor je monodrame Most na krvi, po romanu Na krvi ćuprija i konverzacijske drame Mefisto.

Radi muziku za pozorište i film.

Damir Avdić - Graha

Damir Avdić (Tuzla, 1964) je objavil romane Na krvi ćuprija (2005), Enter Džehenem (2009), Tiket za revoluciju (2012), Ne želim da pobjedim (2014) in pesniško zbirko Kuda sestro. Samostojno je izdal sedem albumov: Od trnja i žaoka (2004), Mrtvi su mrtvi (2008), Život je raj (2010), Mein kapital (2012), Human Reich (2013), Manjina (2015) in Amerika (2017) skupaj z romanom Rodeo.

Ustanovil je bend Rupa u zidu in z njim posnel pet albumov: Samo hladno (1991), Budi samo na distanci (1994), Love Me My Darling (1995), Laku noć pacijenti (1996) in Kora (1999). Je avtor monodrame Most na krvi, nastali po romanu Na krvi ćuprija, in konverzacijske drame Mefisto.

Piše glasbo za gledališče in film.

OTIĆI ILI OSTATI?

Dok sam prevodio tekst "Zrno soli ili sretan rođendan Marina", prvo što sam primjetio je da nijedan od aktera nije tamo gdje su ga okolnosti postavile. Ibro, koji je trideset godina u Sloveniji, više od polovine svog života, sa sobom je ponijeo sva svoja razočarenja, nesreće, strahove, kao želje i nadanja, i sve to je vezano isključivo za Bosnu i ono što je ostavio tamo. Poniženja koja je doživio u Sloveniji kao izbrisani, su ništa na spram nade da će se vratiti i ponovo naći ono što mu je najbitnije, Marinu. Ona se vratila. Silom prilika. I ostala silom prilika. Njena nesreća je oklop, koji je čuva od odluka koje mora donijeti, a ne želi. Onaj koji je jedini stvarno otišao, Hajrudin, u njegovoj kratkoj posjeti zemlji koju je napustio, jer je više nije poštovao, vidimo da se nije maknuo s mjesta. I Adem, koji je u svom "ludilu" jedini na zemlji, koji Ibrahimovićev dres cinično naziva izdajničkim, odavno se razišao sa identitetom zemlje u kojoj živi. Odlasci su prirodna stvar, migracije su istorijski kontinuitet, bez obzira na razloge, ali drame koje nosimo sa sobom, čine da nikad ne napustimo mjesto sa kojeg smo otišli.

ODITI ALI OSTATI?

Ko sem prevajal besedilo Zrno soli ali Vse najboljše, Marina, sem najprej opazil, da nihče od akterjev, ki nastopajo v drami, v resnici ni tam, kamor so ga življenske okoliščine postavile. Ibro že trideset let, več kot polovico svojega življenja, živi v Sloveniji, vendar je iz Bosne prinesel vsa svoja razočaranja, nesreće, strahove, pa tudi želje in upanja. Ponižanja v zvezi z izbrisanimi, ki jih je doživjal v Sloveniji, niso nič v primerjavi z upanjem, da se bo vrnil in znova našel tisto najdragocenejše, Marino. Ona se je vrnila. Ker ni šlo drugače. In ostala, ker ni šlo drugače. Njena nesreća je oklep, ki jo brani pred odločitvami, ki bi jih morala sprejeti, a jih noče. Še pri Hajrudinu, edinem, ki je zares odšel, vidimo, da se – ko obišče deželo, ki jo je zapustil, ker je ni več spoštoval – pravzaprav ni premaknil nikamor. Tudi Adem, ki v svoji »norosti« edini stoji na trdnih tleh in Ibrahimovićev dres cinično imenuje izdajalski, se je že zdavnaj razšel z identiteto države, v kateri živi.

Odhodi so čisto naravna stvar. Migracije so se iz različnih razlogov skozi zgodovino nenehno dogajale. Vendar pa nas zgodbe, ki jih nosimo s seboj, priklepajo na mesto, od koder smo odšli, tako da ga v resnici nikoli zares ne zapustimo.

Damir Avdić - Graha

Javna ustanova
Narodno pozorište Tuzla
Ul. Pozorišna 4., 75000 Tuzla,
Bosna i Hercegovina

Telefoni:
Centrala: 251-646 i 251 647
Direktor: 251-327
Propaganda: 251-645

www.nptz.ba
E-mail: nptz@nptz.ba
teatartz@yahoo.com
narodnopozištetu@hotmai.com

Izdavač: JU Narodno pozorište Tuzla
Za izdavača: Mirza Ćatibušić;
Ureduju: Neda Rusjan Bric,
Adela Bajrić, Miralem Djedović,
Fotografija: Samir Aganović
Štampa: "PrintCom" d.o.o. grafički
inženjeri Tuzla

Javni zavod
Prešernovo gledališče Kranj
Glavni trg 6, 4000 Kranj
Slovenija

Telefon:
04 / 280 49 00
Faks: 04 / 280 49 10

www.pgk.si
E-pošta: pgk@pgk.si

Blagajna: 04 / 20 10 200
E-pošta: blagajna@pgk.si

**narodno
pozorište
tuzla**

**prešernovo
gledališče
kranj**

TUZLANSKI KANTON

GRAD TUZLA

MESTNA OBČINA KRANJ

**REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO**

 triglav

EUROHERC

KONTROLA
ZRAČNEGA
PROMETA
SLOVENIJE

“UMEL -
DALEKOVODMONTAŽA” D.O.O.

bistă
L A Y E R

Medijsko praćenje:
RTV TK - RTV 7 - RTV Slon
Kameleon - Radio Tuzla - Radio M

Web portalii:
tuzlarije - tuzlanski.ba - TIP.ba
festival.ba - faktor.ba
boljatuzla.ba - bportal
volimtuzlu.ba - BH Glas - tuzlainfo.ba
bhtour.ba - objektivno.ba - TuzlaLlive - depo.ba

TAM-TAM

Gorenjski Glas

Radio **Sora**

RADIO
KRANJ
97.3

GTV

